

Asia: OPH-3758-2021

Kansallinen lukutaitostrategia 2030

Lukutaitostrategian lähtökohdat ja käsitteet

Arvioi ja kommentoi lukutaitostrategian alkulukuja (Lukutaitostrategian lähtökohdat, Tavoitteena monipuolinen lukutaito, Lukutaitotutkimuksesta).

Lukutaidon kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa, perusopetuksen aikana suunnitelmallinen, monipuolinen ja ammattitaidolla tehtävä työ lukutaidon kehittämiseksi oppilaiden arjessa tuo parhaat tulokset ja perustan koko elinikäiselle oppimiselle.

On hyvä, että koulun lisäksi strategiassa on laajasti huomioitu vapaa-ajan lukemisen, sosioekonomisten tekijöiden ja kodin koulutustaustan merkitys. Maahanmuuttajien osalta mahdollisuus oppia lukemaan ja lukea omalla äidinkielellä on myös tärkeää. Panostusta ja konkretiaa koulun ulkopuoliseen lukutaitotyöhön tarvitaan.

Käsitteistä: monilukutaidon ja kielitietoisuuden merkitystä ei voi olla korostamatta kaikessa opetustyössä.

Suuntaviivat

Antakaa lausunto suuntaviivaan 1: Luodaan lukutaitotyölle rakenteet. Voitte myös ehdottaa toimenpidettä, joka tulisi liittää osaksi kansallista lukutaitostrategiaa.

On tärkeää siirtyä hanke pohjaisesta työstä pitkäjänteisempään työhön. Vastuutahojen selkeä määrittely olisi tärkeää, mikä kuuluu koululle, kodille, kirjastolle, muille toimijoille. Toimenpide-ehdotuksissa vaikuttaa korostuvan edelleen kampanjat ja hankkeet. Kansallisten mittareiden osalta strategiassa pitäisi olla enemmän konkretiaa. Kirjastoyhteistyötä pidämme merkittävänä asiana, sekin vaatii selkeän suunnitelman, eikä se saa olla opettajalle lankeava lisätyö. Kotien aktivointi lukutaidon tukemiseen on merkittävää.

Antakaa lausunto suuntaviivaan 2: Vahvistetaan lukutaito-osaamista. Voitte myös ehdottaa toimenpidettä, joka tulisi liittää osaksi kansallista lukutaitostrategiaa.

On merkittävää luoda selkeitä, konkreettisia pitkän tähtäimen tavoitteita lukutaitotyölle, varmistaa niiden saavuttaminen selkeillä opetussuunnitelmilla ja osoittaa riittävät resurssit opsienvoimien toteuttamiseksi. Konkreettisesti pitäisi luoda tasa-arvoinen täydennyskoulutusjärjestelmä opettajille ja varmistaa opettajakoulutuksessa lukutaidon opettamisen merkitys kaikissa oppiaineissa. Oppilaitoksilla tulee olla mahdollisuus hankkia kirjoja ja digitaalisia materiaaleja.

Antakaa lausunto suuntaviivaan 3: Innostetaan lukemaan. Voitte myös ehdottaa toimenpidettä, joka tulisi liittää osaksi kansallista lukutaitostrategiaa.

Lukemisen mukaanotto kaikille elämän osa-alueille koulusta harrastuksiin ja työpaikalta vapaa-aikaan on kunnianhimoinen tavoite, mutta oikein toteutettuna varmasti mahdollista. Koulu tarjoaa luonnollisen ympäristön erilaisille kampanjoille ja tapahtumille. Toteutuksessa merkittävä rooli pitää olla opettajien ryhmän tuntemuksella, ikätason ymmärtämisellä ja toisaalta koulun ulkopuolisilla toimijoilla (mm. kirjastot, kirjailijat, näyttelijät, toimittajat, isovanhemmat) jotka tuovat oman osaamisensa ja kokemuksensa oppijoiden käyttöön.

Lukeva kunta ja Lukeva koulu -mallit (esimerkit käytännön toimenpiteistä)

Antakaa lausunto Lukeva kunta -mallista.

Malli on paperilla hyvä.

Resursointi on toteutuksessa olennaista, miten valtio tukee, vai onko Lukeva kunta -työ osa esimerkiksi kuntien pientä kulttuuribudjettia.

Ehkä on myös hyvä pohtia tarkkaan, mihin eri malleihin tai prosesseihin kunnat sitoutuvat vrt. digitalisaatio, liikunta, turvallisuus, ilmastotavoitteet jne. Miten valitaan ne, joihin aidosti riittää tekijöitä, innostusta ja resursseja.

Antakaa lausunto Lukeva koulu -mallista.

Malli sisältää erinomaisia ajatuksia.

Käytännössä se ja lukutaitotiimi kilpailevat resursseista ja toimijoista esimerkiksi digitiimin, ruokatiimin, oppilaskuntatoiminnan, ekotiimin ja usean muun kouluissa jo nyt toimivan kokoonpanon kanssa. Ainakin pienempien kuntien ja koulujen mittakaavassa näyttää haastavalta toteuttaa. Nykyisellään ei rehtoreille, eikä opettajille voi enää osoittaa lisää työtä ottamatta jotain pois.

Muita huomioita

Yleisiä huomioita kansallisesta lukutaitostrategiasta. Voitte kommentoida esimerkiksi taitetun version (liitteenä) kuvitusta.

Kansallinen lukutaitostrategia on hyvä ja monipuolinen yleinen tavoiteasiakirja.

Toteutuakseen nämä tavoitteet vaativat paljon tarkennusta, sitoutumista, vastuunjakoa ja -ottoa sekä erityisesti taloudellista resursointia.